

Kvalitetsrapport

Ung fritid

Kultur och fritid

Nicklas Ardenstedt, Jörgen Söderlund och Erik Lindgren

2022-03-15

Dnr KFN 2022/51-59

Innehåll

Sammanfattande slutsatser	3
1. Inledning	5
1.1 Metod	5
1.2 Demografi	5
2. Uppdrag, organisation och förutsättningar	7
2.1 Ung fritids uppdrag.....	7
2.2 Organisation och medarbetare	7
2.3 Måluppfyllelse	9
2.4 Ekonomi	10
2.5 Personal och service.....	13
2.6 Slutsatser – Uppdrag, organisation och förutsättningar	14
3. Verksamhetsanalys.....	16
3.1 Mötesplatsen – då och nu.....	16
3.2 Systematiskt kvalitets- och värdegrundsarbete	17
3.3 Verksamheter.....	19
3.3.1 Öppna mötesplatser	20
3.3.2 Inskriven fritidsverksamhet (fritidshem)	25
3.3.3 Korttidstillsyn	26
3.3.4 Övrig verksamhet	27
3.4 Samverkansgrupper.....	29
3.5 Jämförande nyckeltal	30
3.6 Slutsatser – Verksamhetsanalys.....	32

Sammanfattande slutsatser

Ung fritid fullgör det ansvar kultur- och fritidsnämnden har för mötesplatser och annan öppen verksamhet för ungdomar. Enheten bedriver även korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år samt inskriven fritidsverksamhet.

Enheten arbetar främst främjande med fokus på det friska och att förstärka det som fungerar hos individen och de målgrupper som besöker verksamheterna. Det främjande perspektivet förväntas bidra med förebyggande vinster. Ett gemensamt mål är att skapa sammanhang och en känsla av samhörighet samt att ge förutsättningar för en meningsfull fritid. Forskning visar att detta kan ge flera positiva effekter för ungdomarna, på både kort och lång sikt. Verksamheterna har också som mål att nå barn och unga som inte deltar i andra organiserade sammanhang, såsom idrottsföreningar eller kulturskola.

För att uppnå sina mål har Ung fritid sedan flera år arbetat aktivt med att nå fler, och en större bredd av, besökare samt uppnå en jämn könsfördelning bland besökarna. En del i arbetet har varit att nå bortom den traditionella synen på vad en mötesplats är och står för. En annan del är lokalerna, både när det gäller deras placering och utformning, med fokus på ljusa och trygga miljöer. Ytterligare en är att erbjuda ett brett utbud med flera olika typer av aktiviteter.

Enhetens bedömning är att arbetet ger effekt. Det visar sig bland annat i höga besökstal, stor nöjdhet och att de öppna mötesplatserna uppvisar en jämn könsfördelning bland besökarna. Det senare har de flesta kommuner svårt att uppnå.

Enheten har vidare valt att dela in verksamheterna i flera ålderskategorier – från den inskrivna verksamheten för barn i mellanstadieåldern till öppna mötesplatser för högstadie- respektive gymnasieungdomar samt mötesplatser för vissa äldre målgrupper. Studier visar att denna typ av uppdelning bidrar till att besökarna stannar kvar längre inom respektive verksamhet. Enheten bedömer att det också bidrar till den jämna könsfördelningen.

Ung fritid har även flera utmaningar framåt. En är att fortsätta förändra bilden av vad en mötesplats är. Det gäller bland annat att nå ut med information om vad fritidsledarrollen innebär och hur verksamheterna arbetar.

En annan utmaning, särskilt vid de öppna mötesplatserna, är att öka besökarnas delaktighet och inflytande. Vid Esplanad spenderar exempelvis många av besökarna mycket tid på studier. Även om detta har ett värde i sig – och efterfrågas av ungdomar

– behöver verksamheten arbeta vidare med att få besökarna mer delaktiga i andra aktiviteter och upptäcka platsens möjligheter.

Det är också en utmaning att nå den bredd av besökare som enheten eftersträvar. Samtliga verksamheter behöver identifiera sätt att nå fram till de ungdomar som i dagsläget inte besöker dem samt fortsätta att utveckla utbudet av aktiviteter.

Vidare är det viktigt att Ung fritids verksamheter är öppna under dagar och tider som är anpassade utifrån de olika målgruppernas behov. Mötesplatsen Hörnet har till exempel inte öppet under helger, medan Esplanad har öppet lördagar och söndagar men utan personal. En översyn föreslås med syfte att se över om befintliga öppettider är de mest lämpliga och vilka konsekvenser eventuella förändringar skulle få.

Flera av verksamheterna har vuxit de senaste åren, både gällande antalet besökare/deltagare och antalet personal. Ett fokusområde framåt är att säkerställa tillräcklig kompetens och kunskap om rutiner och arbetssätt samt att se till att personalresurserna används på ett så effektivt sätt som möjligt.

Förslag på insatser som kräver vidare utredning eller beslut:

- Se över dagar och tider för öppethållande av de öppna verksamheterna och utreda behov, förutsättningar och konsekvenser av förändrade öppettider.
- Utreda hur Ung fritids lokaler kan nyttjas på ett så resurseffektivt och för verksamheterna ändamålsenligt sätt som möjligt. Utredningen bör omfatta eventuella möjligheter för samlokalisering med andra verksamheter inom kommunen.

1. Inledning

Kvalitetsrapporten är en del av kultur- och fritidsnämndens systematiska arbete för att säkra och utveckla kvaliteten i dess verksamheter. I kvalitetsredovisningen görs en samlad bedömning av hur väl krav och förväntningar uppnås utifrån lagstiftning, regelverk och uppdrag. Genom jämförelser, omvärldsbevakning och fördjupad analys identifieras utmaningar och utvecklingsområden samtidigt som lämpliga insatser föreslås. På så vis bidrar redovisningen till att skapa en djupare förståelse av enheternas verksamhet och beskriva vilken kvalitet som levereras.

1.1 Metod

Rapporten har skrivits av chef och biträdande chef för Ung fritid samt utredare, på uppdrag av kultur- och fritidschef. Rapportens underlag har tagits fram och stämts av med flera delar av kommunen, däribland ekonomi, HR, kontaktcenter, GIS-samordnare och verksamhetsområde utbildning.

Underlagen bygger på information flera olika typer av källor, bland annat besöksstatistik, studien Ung livsstil och kommunens befolkningsprognoser. Både kvalitativa och kvantitativa nyckeltal har använts för att få en sådan komplett bild som möjligt av hur verksamheten ligger till.

1.2 Demografi

Befolkningsprognosen är en viktig aspekt i analysarbetet och därför relevant att beakta i kvalitetsredovisningen.

Vid slutet av 2021 uppgick antalet invånare öka till 100 169, enligt befolkningsprognos per april 2022. Tabellen nedan redovisar den förväntade utvecklingen för de åldersgrupper som Ung fritid främst arbetar med:

	2021	2031	2041	Ökning 2021-2041
0 år	674	949	1 016	50,7 %
1 till 5 år	4 191	5 501	6 056	44,4 %
6 till 9 år	4 059	4 752	5 501	35,5 %
10 till 12 år	3 251	3 486	4 144	27,5 %
13 till 15 år	3 275	3 370	4 045	23,4 %
16 till 21 år	5 596	6 414	7 140	27,6 %
Totalt	21 046	24 472	27 901	32,0 %

Tabellen visar att det förväntas ökningar inom samtliga åldersgrupper fram till 2031 och 2041. Ökningen förväntas vara som störst inom de yngre åldersgrupperna.

Det finns betydande skillnader mellan kommunens olika delar. Befolkningen beräknas öka som mest i de områden där intensiv stadsutveckling redan pågår idag, det vill säga Roslags-Näsby, Täby Park och delar av Arninge.

Nedan tabell redovisar antalet elever per skolform i skolorna i Täby¹.

Skolform	Antal elever
Årskurs 7 till 9	4 144
Särskola årskurs 7 till 9	30
Gymnasieskola	4 555
Gymnasiesärskola	28

Invånarna i Täby talar flera olika språk. Cirka 15 procent av alla barn och ungdomar i grundskolan (årskurs 1 till 9) i Täby är berättigade modersmålsundervisning. Totalt handlar det om cirka 1 500 barn och ungdomar. De språk det bedrivs modersmålsundervisning i, samt antalet barn och ungdomar, presenteras i bilaga 1. Totalt bedrevs modersmålsundervisning inom 57 olika språk läsåret 2020/21. De vanligaste språken är engelska, spanska, kinesiska, persiska, arabiska, ryska, polska, finska och serbiska.

Det saknas statistik avseende vilka språk som talas av vuxna. Det är därmed sannolikt att det finns fler språk som talas i kommunen, men utbredningen av dessa är okänd.

¹ Per december 2021, oavsett folkbokföringskommun

2. Uppdrag, organisation och förutsättningar

2.1 Ung fritids uppdrag

Ung fritid fullgör det ansvar kultur- och fritidsnämnden, utifrån dess reglemente, har för mötesplatser och annan öppen verksamhet för ungdomar.

Enheten bedriver också korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt lagen om stöd och service till vissa funktionsvarierade samt inskriven fritidsverksamhet (fritidshem) enligt skollagen. Även dessa verksamheter härleds från kultur- och fritidsnämndens reglemente.

Enheten bedriver utöver detta viss verksamhet för vuxna personer med intellektuella funktionsnedsättningar, utifrån beslut i kultur- och fritidsnämnden.

Enhetens uppdrag styrs vidare av kommunens verksamhetsplan och kommunens övergripande målsättningar. Se vidare om detta i avsnitt 2.3.

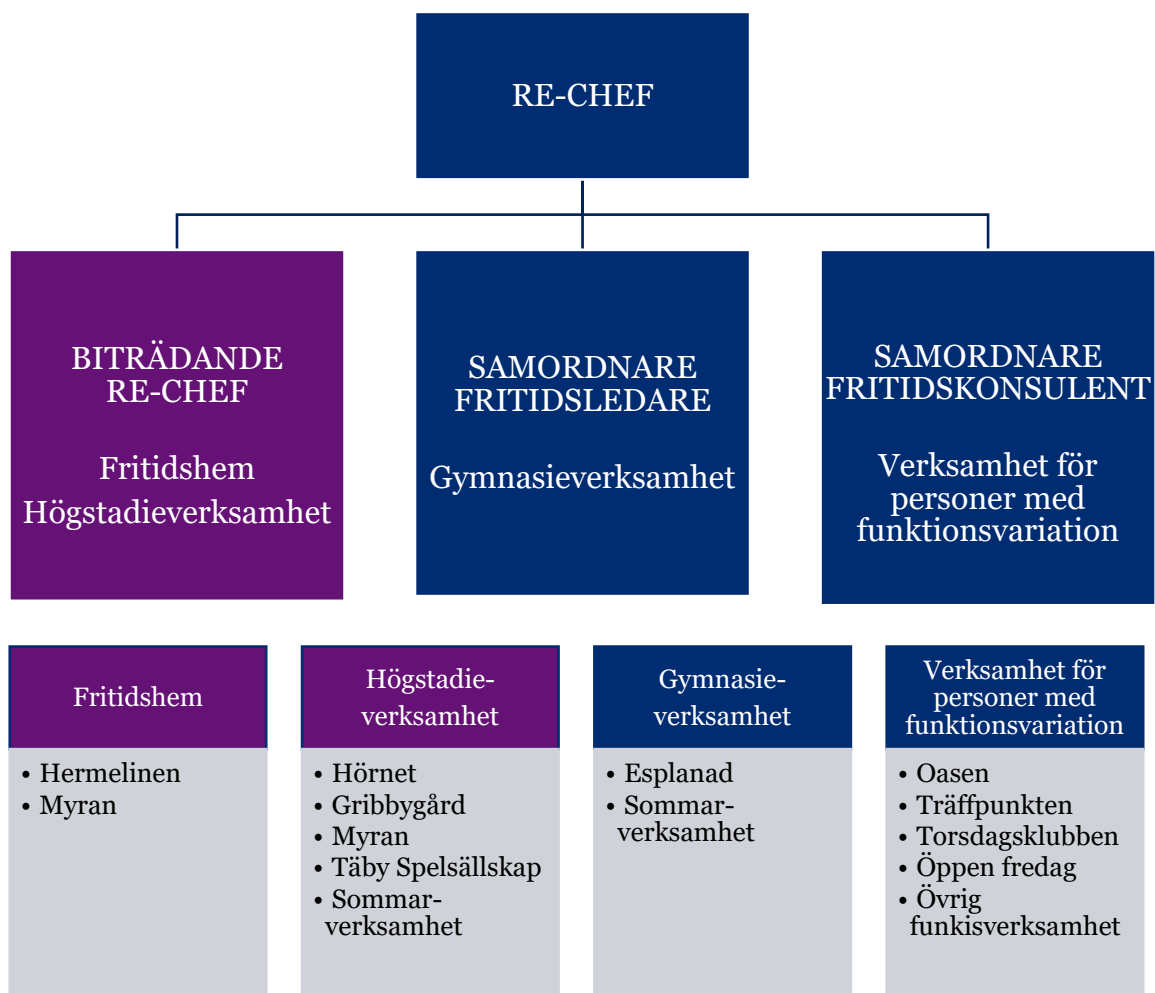
2.2 Organisation och medarbetare

I Ung fritid arbetar totalt 31 personer, motsvarande 30,5 helårstjänster². 27 av medarbetarna är anställda som fritidsledare och en som vaktmästare i Täby kulturhus. Majoriteten är utbildade fritidsledare, men vissa har annan pedagogisk utbildning och/eller önskvärd spetskompetens. Könsfördelningen är relativt jämn, med en viss övervikt av manliga anställda (18 män och 13 kvinnor).

Ung fritids ledning består av en resultatenhetschef och en biträdande resultatenhetschef. Däröver finns det en fritidskonsulent som samordnar enhetens korttidstillsyn och utvecklar fritidsverksamheten för personer med funktionsvariationer. Sammantaget utgör dessa funktioner enhetens ledningsgrupp, som är rådgivande och bidrar med underlag till chefsbeslut. Ledningsgruppen, deras ansvarsområden och verksamheter redovisas i organisationsschemat på nästa sida.

² Per mars 2022

Figur 1 – Organisationsschema Ung fritid

Blå färg: RE-chefs ansvarsområde**Lila färg:** Biträdande RE-chefs ansvarsområde

2.3 Måluppfyllelse

Tabellen nedan visar Täby kommuns målstyrning och de styrande dokument som Ung fritid har att förhålla sig till och arbeta mot.

Kommunens vision Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid	
Kommunens inriktningsmål	➤ Det är attraktivt och tryggt att leva och verka i Täby ➤ Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun ➤ Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare
Kultur- och fritidsnämndens mål	➤ Invånare i Täby är fysiskt aktiva ➤ I Täby erbjuds attraktiva kultur- och fritidsupplevelser
Ung fritids enhetsmål	➤ Genomföra fysiska aktiviteter och kulturella upplevelser ➤ Samverkan med externa och interna aktörer ➤ Bedriva mötesplatser för unga
Kommunövergripande utvecklingsområden	➤ Kvalitet och effektivitet ➤ Kommunikation, dialog, service och bemötande ➤ Digitaliseringens möjligheter
Övrig styrning	➤ Alliansuppdrag ➤ Reglemente

Enheten bidrar på flera sätt till uppfyllelse av såväl enhetens som kommunens mål, bland annat genom välbesökta mötesplatser med ett jämställt besöksunderlag (se avsnitt 3.2.1) och genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter.

En utmaning är att nå en större bredd av besökare och identifiera sätt att nå fram till de ungdomar som i dagsläget inte besöker verksamheterna. Enheten arbetar också för att öka graden av delaktighet hos besökarna. Det är viktigt att fortsätta arbeta utåtriktat och inte begränsa arbetet med att nå ut till de fysiska platser enheten bedriver verksamhet på.

2.4 Ekonomi

Täby kommun redovisade ett starkt resultat för år 2021, 282 miljoner kronor³. Planeringsunderlag för 2023 anger att det trots detta råder osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen. Det är därför nödvändigt med fortsatt god budgetdisciplin. Det finns inget utrymme för ofinansierade kostnadsökningar. Kostnadsökningar utöver volymökningar ska finansieras genom effektiviseringar, omprioriteringar och sänkta kostnader.

Kommunens investeringstakt de kommande åren förutsätter vidare ett årligt överskott för att undvika risktagning för kommande generationer. Det är därför viktigt att kostnadsökningar inom samtliga verksamheter bromsas där det är möjligt och att verksamheterna ser över effektiviseringsmöjligheter så att insatserna för barn och vuxna kan tillgodoses med fortsatt ekonomi i balans.

Kommunens ekonomiska situation är något som Ung fritid behöver förhålla sig till när det gäller planering och utveckling av verksamheten. Nedan följer en tabell över ekonomiska nyckeltal för enheten:

Tabell 1 - Ekonomiska nyckeltal Ung fritid

Nyckeltal, ekonomi	2018	2019	2020	2021	2022	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Driftbudget, netto, mnkr	11,1	13,9	14,8	16,3	15,6	174,8	3 843,5
Budgetavvikelse, netto, mnkr	0,9	0,3	1,3	2,1	-	4,4	140,8
Prognossäkerhet, mnkr (skillnad mellan prognos delår och utfall helår)	0,8	3,2	0,2	1,0	-	2,6	62,1

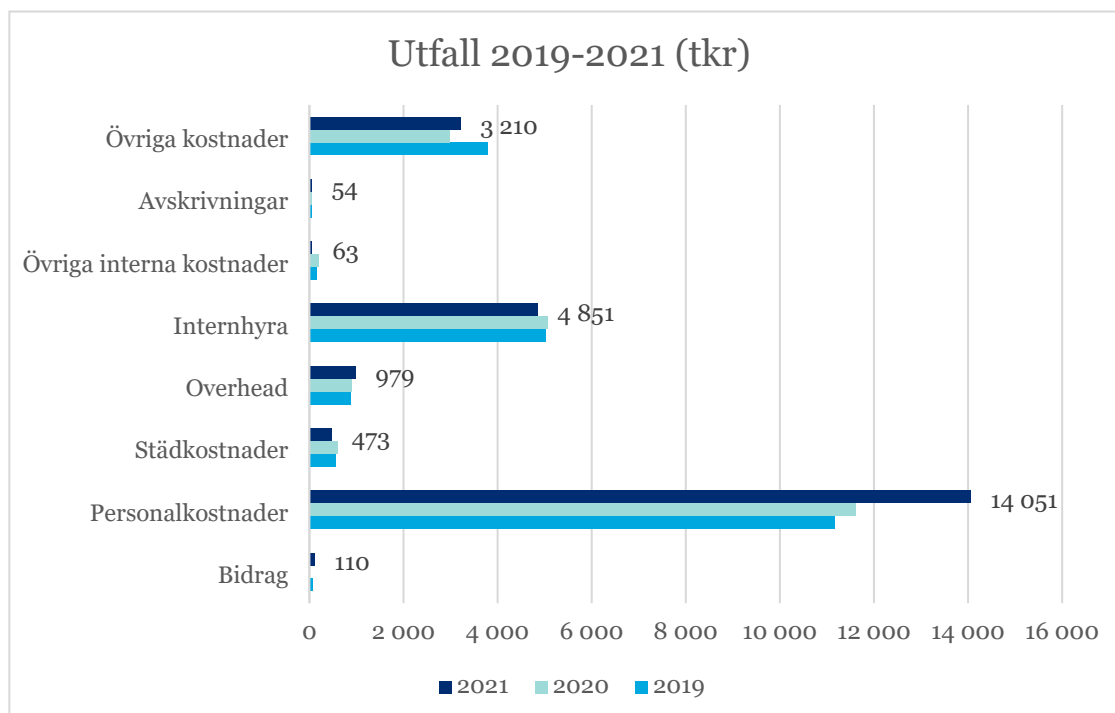
Tabellen ovan visar att Ung fritid driftbudget ökade åren 2018 till 2021. Detta beror på ökade lokalkostnader, bland annat beroende på öppning av Hörnet och Esplanad. Ombyggnaden av Kulturhuset innebar också ökade hyreskostnader. Minskningen mellan 2021 och 2022 beror på sänkta hyreskostnader.

Enheten hade 2021 en positiv budgetavvikelse om 2,1 mnkr (12,8 procent). Avvikelsen hänförs till fler inskrivna barn än prognostiserat, sjukfrånvaro som givit lägre personalkostnader samt minskade kostnader med anledning av covid-19. Avvikelsen mellan prognosen vid delår och utfallet vid helår uppgick till 1,0 mnkr (6,1 procent).

³ Efter justering för poster av engångskaraktär

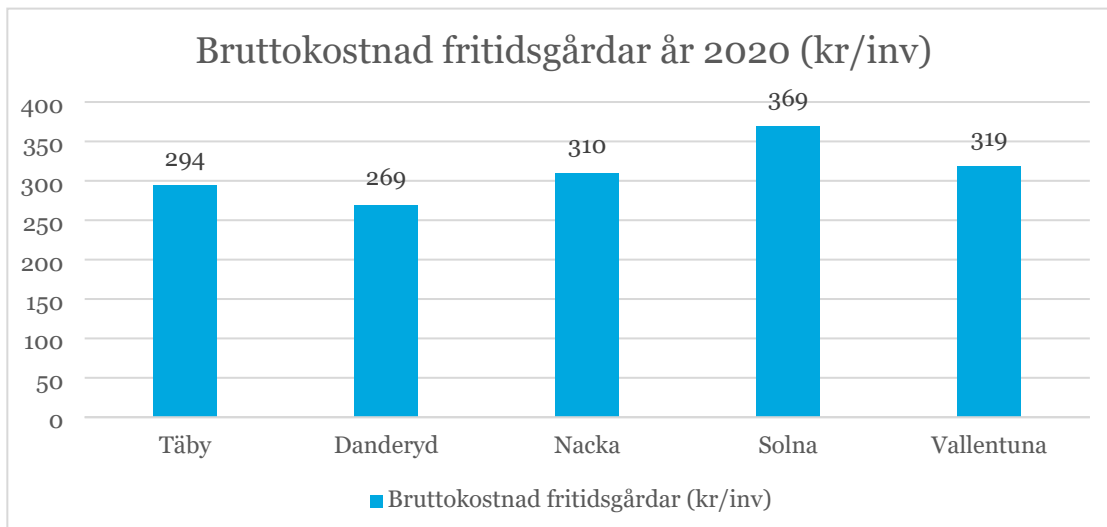
Diagrammet nedan redovisar enhetens kostnader 2019 – 2021:

Figur 2 - Kostnader Ung fritid 2019-2021. Kostnader 2021 utskrivet i diagrammet.

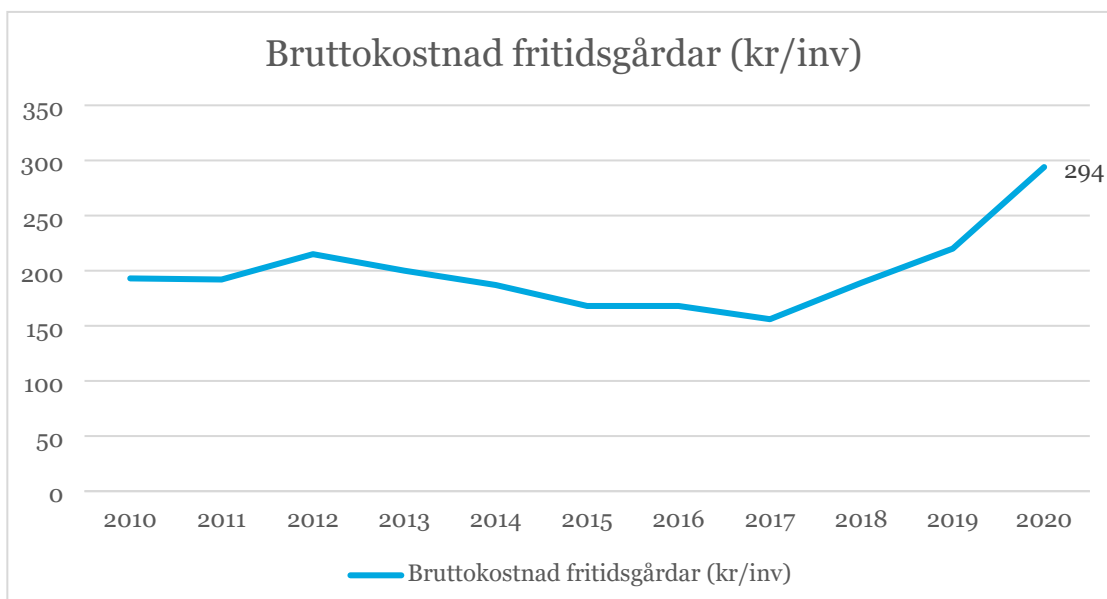

Av diagrammet framgår att Ung fritids största poster är personalkostnader, internhyra och övriga kostnader. Övriga kostnader omfattar inköp av varor och tjänster som behövs för att driva de olika verksamheterna. Personalkostnaderna ökade 2021 på grund av att fler personal rekryterats i och med att framförallt den inskrivna fritidshemsverksamheten och korttidstillsynen vuxit.

På nästa sida redovisas Täbys kostnad för fritidsgårdar jämfört med andra kommuner. Nyckeltalet är hämtat från SCB:s räkenskapssammandrag och avser fritidsverksamhet som bedrivs för barn och ungdom vid fritidsgårdar eller motsvarande. I Täbys kontext motsvarar detta Ung fritids öppna mötesplatser (se mer avsnitt 3.3.1).

Diagrammet visar att Täby har relativt låga kostnader för fritidsgårdar. Över en 10-årsperiod har Täbys kostnader för fritidsgårdar utvecklats enligt nedan:

Diagrammet visar att kommunens kostnad för de öppna mötesplatserna har ökat från år 2017 till år 2020. Detta hänförs till öppnandet av mötesplatserna Esplanad och Hörnet, som öppnade 2017 respektive 2019.

2.5 Personal och service

Nedan följer en tabell över relevanta personalnyckeltal för Ung fritid. För år 2021 görs en jämförelse med verksamhetsområdet kultur och fritid samt Täby kommun.

Tabell 2 - Nyckeltal gällande personal

Nyckeltal, personal	2018	2019	2020	2021	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Antal årsarbetare ⁴	23	26	26	29	95	2 456
Personalomsättning, tillsvidareanställda (%)	4,6	8,7	8,8	10,8	5,2	10,9
Sjukfrånvaro, total (%)	11,9	10,8	8,6	6,7	4,8	5,7
Långtidssjukfrånvaro, 60 dagar eller mer (som andel av total sjukfrånvaro, %)	72,2	54,4	40,8	30,3	44,8	34,5
HME-index ⁵	83	81	81	84	83	81

Antalet årsarbetare har ökat de senaste åren. Detta beror framförallt på att den inskrivna verksamheten och korttidstillsynen har vuxit. Personalomsättningen är relativt hög. Enhetens analyser visar att medarbetare väljer att sluta av olika skäl: det kan handla om byta till ett jobb närmre sin bostad, nya uppgifter inom kommunen eller att byta arbete för att få en högre lön.

Enheten redovisar relativt hög sjukfrånvaro, även om den minskat åren 2018 till 2021. Sjukfrånvaron 2021 var högre än såväl kultur och fritids som kommunens genomsnitt. Den relativt höga sjukfrånvaron beror enligt enhetens analys på att verksamheterna möter många barn och unga. På så vis kan verksamheten jämföras med verksamhetsområde utbildning, som hade en sjukfrånvaro på 7,5 procent år 2021. Historiskt har även ett par långtidssjukskrivningar påverkat utfallet.

Enheten redovisar goda resultat utifrån medarbetarundersökningen (HME-index). Resultatet för 2021 var något bättre än kultur och fritid och kommunens genomsnitt.

Service

Ett av kommunens utvecklingsområden är kommunikation, dialog, service och bemötande. För att uppnå god måluppfyllelse spelar kommunens kontaktcenter en

⁴ Måttet visar antalet årsarbetsekvivalenter, dvs hur många heltidsanställda det faktiska antalet anställningar motsvarar. Talet reduceras med frånvarotyperna föräldraledighet, studieledighet och tjänstledighet där frånvarorsaken är "Annan anställning 0% lön".

⁵ Hållbart medarbetarengagemang (HME) –index. Beräknas utifrån delindexen Motivation, Ledarskap och Styrning.

viktig roll. Samtliga verksamheter ska bidra till att kontaktcenter ska kunna utveckla sin roll som ett nav för kommunikation och service så att Täbyborna snabbt kan få svar på sina frågor. Tabellen nedan redovisar nyckeltal kopplade till kontaktcenter:

Tabell 3 - Nyckeltal gällande kontaktcenter

Nyckeltal, kontaktcenter	2018	2019	2020	2021	Kultur och fritid 2021	Täby kommun 2021
Antal ärenden i kontaktcenter per månad	10,1	13,1	14,4	9,3	277,6	9 427,8
Andel ärenden lösta av kontaktcenter (%)	45,1	57,8	59,2	58,8	35,3	52,7
Genomsnittlig löptid (dygn)	6,5	8,7	4,0	6,3	5,4	3,6

Ung fritid har relativt få ärenden som registreras genom kontaktcenter. Tabellen ovan visar dock att andelen som löses av kontaktcenter är hög – högre än för kultur och fritid som helhet och i nivå med kommunens genomsnitt. Detta indikerar god samverkan enheten och kontaktcenter.

Den genomsnittliga löptiden har varierat historiskt och var år 2021 något högre än för kultur och fritid som helhet och kommunens genomsnitt. Detta hänförs till anpassningar som behövde göras i samband med övergång till nytt ärendehanteringssystem. Nya rutiner har tagits fram, vilket givit positiva effekter på löptiderna under 2022.

Synpunkter och klagomål

En vanlig typ av ärende som inkommer är förfrågningar gällande tillgången till enhetens lokaler. Förfrågningarna kommer i regel från andra målgrupper än Ung fritids primära målgrupp. För Ung fritids del är det viktigt att se över hur de lokaler enheten förfogar över utnyttjas på bästa sätt.

En återkommande positiv synpunkt är att Ung fritid erbjuder attraktiva och trygga mötesplatser. Enheten får också mycket positiva kommentarer för korttidstillsynsverksamheten (se avsnitt 3.3.3).

2.6 Slutsatser – Uppdrag, organisation och förutsättningar

Ung fritid bidrar till att uppfylla sina mål, genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter och att bedriva verksamheter med jämn könsfördelning bland besökarna. En utmaning är att nå en större bredd av besökare. Det är viktigt att fortsätta arbeta

utåtriktat och inte begränsa arbetet med att nå ut till de fysiska platser enheten bedriver verksamhet på.

Enhetens driftbudget har ökat de senaste åren, framförallt beroende på ökade lokalkostnader. Enheten redovisade 2021 en budgetavvikelse om 12,8 procent, vilken hänförs till fler inskrivna barn än prognostiserat samt sjukfrånvaro.

Ung fritid redovisar goda resultat från medarbetarundersökningen. Enheten har relativt hög sjukfrånvaro, vilket hänförs till verksamhetens art där personalen har mycket kontakt med barn och unga. I jämförelse med liknande verksamheter, såsom skola och utbildning, är sjukfrånvaron relativt låg.

Verksamheten har relativt få ärenden som registreras genom kontaktcenter. Andelen ärenden som löses av kommunens kontaktcenter är hög, vilket indikerar en god samverkan verksamheterna emellan. Under 2021 var den genomsnittliga löptiden för ett ärende relativt hög, varför enheten har utarbetat nya rutiner för hanteringen.

Förslag på insatser som kräver vidare utredning eller beslut:

- Utredda hur Ung fritids lokaler kan nyttjas på ett så resurseffektivt och för verksamheterna ändamålsenligt sätt som möjligt. Utredningen ska omfatta eventuella möjligheter för samlokalisering med andra verksamheter inom kommunen.

3. Verksamhetsanalys

3.1 Mötesplatsen – då och nu

Bakgrunden till hemgårdar/ungdomsgårdar/fritidsgårdar/mötesplatser var att ha öppna ställen för så kallade föreningslösa ungdomar. På 40-talet när gårdarna växte fram var målsättningen att skapa ett kulturellt och socialt centrum i respektive grannskap. Det förändrades på vägen till att bli en socialpreventiv funktion och att ta hand om "ungdomsproblemet". Det genererade i att gårdarna primärt blev en plats för utåtagerande pojkar och aktiviteterna var oftast riktade till nämnd målgrupp. Detta är en förlegad bild av fritidsgårdarnas uppdrag, som Ung fritids personal upplever finns kvar hos många invånare än idag.

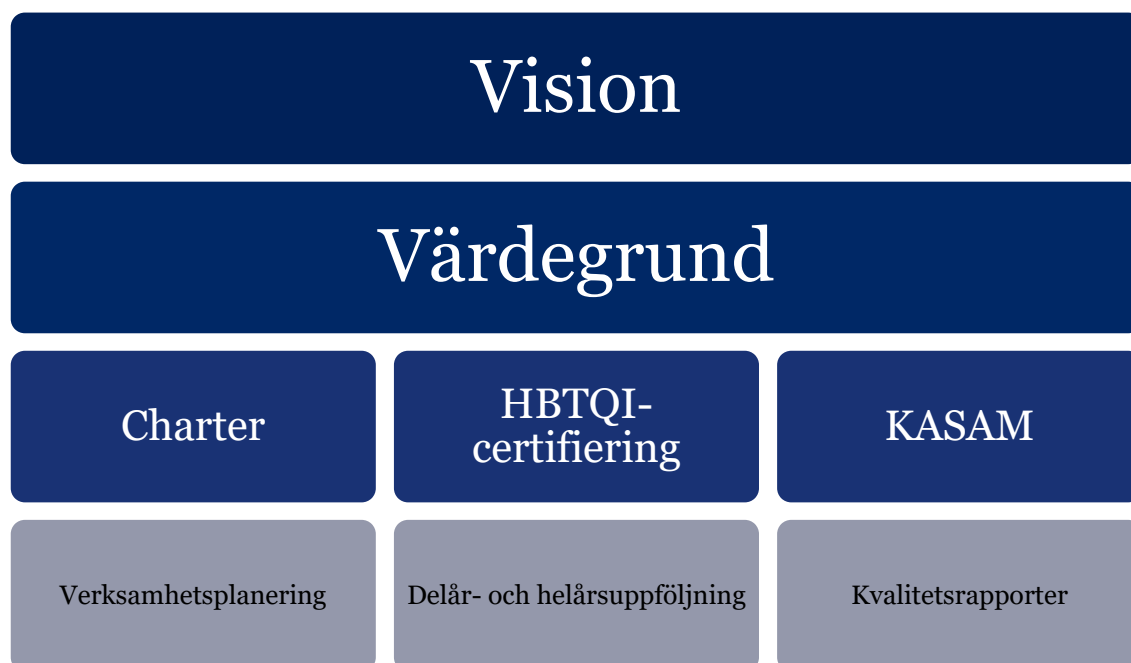
Under 90 och 00-talet startade flera projekt för att ge flickor samma möjlighet till en aktiv fritid. Men så länge fritidsgårdarna fortfarande tillfredsställde de "stökiga" pojkarnas behov så var det svårt att få flickorna till platsen.

Då uppdraget är att nå unga i Täby så har Ung fritid under de senaste åren genomgått en genomgripande förändring och bedriver fortlöpande ett systematiskt kvalitets- och värdegrundsarbete. Förändringen har bland annat skett genom ett hälsofrämjande synsätt och normkritiskt tänkande, samt ett stort fokus på att skapa lugna och trygga platser. Dessutom finns ett aktivitetsutbud som lockar en diversifierad målgrupp. Det har genererat i att besöksantalet stigit, relativt jämn könsfördelning och fler nöjda besökare.

3.2 Systematiskt kvalitets- och värdegrundsarbete

Ung fritid bedriver ett aktivt arbete med kvalitets- och värdegrundsfrågor. Arbetets olika delar sammanfattas i figuren nedan:

Figur 3 - Ung fritids systematiska kvalitets- och värdegrundsarbete

Arbetet tar sin utgångspunkt barnkonventionen och enhetens vision:

- Vi vill bidra till ett tryggt Täby, där alla är fysiskt och kulturellt aktiva.
- Vi möjliggör trygga möten och aktiviteter som annars inte hade hänt.
- Vi erbjuder en frivillig arena där vi ger utrymme för unika idéer och kraft.

Utifrån visionen har en värdegrund tagits fram, som består av fyra övergripande områden – Mångfald, Glädje, Trygghet och Främjande.

Enheten tillämpar olika systematiska metoder för att nå god kvalitet samt uppfylla vision och värdegrund:

- **Chartern.** Såväl EU som Europarådet har slagit fast vikten av öppen ungdomsverksamhet och 27 länder har gemensamt projekt formulerat europeiska riktlinjer och principer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet. Det är dessa som Chartern utgör. Riktlinjerna bygger på centrala europeiska måldokument och speglar en samlad kunskap om vad som krävs för att säkerställa god kvalitet i öppen fritids- och ungdomsverksamhet.

- **HBTQI-certifiering av verksamheter:** Samtliga verksamheter inom enheten har HBTQ-certifierats av RFSL. Arbetet syftar till att etablera ett normkritiskt perspektiv där allas lika värde respekteras.

KASAM. Detta förhållningssätt fokuserar på begreppet salutogenes, som betyder "hälsans ursprung". En individs hälsa beror ofta på dennes känsla av sammanhang som är uppbyggt av tre ord; begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Ung fritid har utifrån detta ett stort fokus på att jobba med det friska och förstärka det som redan fungerar hos individen. Detta skiljer sig från ett förebyggande perspektiv, som utgår från det som inte fungerar och sätter in insatser för något som är dysfunktionellt.

Det löpande arbetet med planering och uppföljning är också en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det är även föreliggande kvalitetsrapport.

Sammantaget bidrar det systematiska arbetet, enligt verksamhetens bedömning, till att uppnå viktiga värden såsom trygga och jämställda mötesplatser. Det visar sig exempelvis när det gäller besöksstatistiken för Esplanad och Hörnet.

En utmaning är att påvisa det informella lärandet som verksamheterna bidrar till. Utöver konkreta saker såsom att lära sig skriva ett CV, skapa musik, fotografera eller att sy, kan det handla om utveckling av sociala förmågor och att interagera med andra ungdomar. Detta utgör positiva sidoeffekter av enhetens arbete som den söker bättre sätt att synliggöra.

3.3 Verksamheter

Bilden ovan visar var Ung fritids verksamheter är placerade i kommunen. Flera av verksamheterna är av effektivitetsskäl samlokaliserade. Gribbygård, Oasen, Torsdagsklubben och Träffpunkten bedrivs i samma lokaler i Gribbylund. Detsamma gäller Myrans fritidshem, Myrans fritidsgård och Täby spelsällskap (se mer om dessa verksamheter senare i kapitlet).

Ung fritids verksamhet kan delas in i öppna mötesplatser, inskriven fritidsverksamhet, korttidstillsyn och övrig verksamhet. Beskrivningar av verksamheterna, inklusive framgångsfaktorer och utmaningar, följer denna indelning. Vissa utmaningar är dock

gemensamma för verksamheterna. Det gäller bland annat rekrytering av personal med fritidsledarutbildning och erfarenhet.

Enheten har valt att dela in verksamheterna i flera ålderskategorier – från den inskrivna verksamheten för barn i mellanstadieåldern till öppna mötesplatser för högstadie- respektive gymnasieungdomar samt mötesplatser för vissa äldre målgrupper. Detta skiljer sig från hur många andra kommuner valt att organisera sig.

Uppdelningen bedöms föra med sig positiva effekter. Studien Ung livsstil visar exempelvis att det bidrar till att behålla ungdomarna högre upp i åldrarna inom respektive nivå. Verksamheten bedömer också att upplägget underlättar nyrekrytering av såväl yngre som äldre ungdomar, då åldersspannen på varje mötesplats är relativt snäva. En 18-åring är i regel inte så motiverad att besöka en mötesplats där det uppehåller sig 13-åringar och vise versa. Vidare bedöms upplägget skapa goda förutsättningar ett relevant utbud av aktiviteter och bidra till en större känsla trygghet.

3.3.1 Öppna mötesplatser

Esplanad, Hörnet, Gribbygård och Myran

Mötesplats	Åldrar	Öppet 2021	Antal besök 2019	Antal besök 2020	Antal besök 2021	Nettokostnad 2021
Esplanad	16-21	Måndag till söndag ⁶	25 766	21 971	12 597	-5 556 tkr
Hörnet	13-16	Måndag till fredag	3 936	6 102	4 849	-2 133 tkr
Gribbygård	13-16	Onsdag till fredag	1 778	1 874	1 009	-638 tkr
Myran	13-16	Onsdag och fredag			<i>Nystartad verksamhet</i>	<i>Nystartad verksamhet</i>

Fyra av Ung fritids öppna mötesplatser riktar sig brett mot ungdomar i kommunen. Esplanad är en mötesplats för unga 16 - 21 år som har gått ut grundskolan medan Hörnet, Gribbygård och Myran⁷ riktar sig till ungdomar mellan 13 och 16 år som går i högstadiet.

Verksamheterna bygger på ungdomars delaktighet, där unga ges möjlighet att producera sin egen fritid. Aktiviteter omfattar bland annat dans, poddar, teater, skapande verkstad, film, media och design, olika fysiska aktiviteter, brädspel, café och datorer. På platserna finns möjlighet att som ungdom söka projektpeng. Mötes-

⁶ Utan personal lördag och söndag.

⁷ Myrans verksamhet utvecklas under 2022, varför analyser kopplat till mötesplatsen redovisas i nästa års kvalitetsrapport.

platserna bedriver även digital verksamhet, något som utvecklats ytterligare med anledning av pandemin. Innehåll och upplägg stäms regelbundet av med besökarna.

Esplanad och Hörnet har många besökare och ett jämförbart besöksunderlag, vilket de flesta kommuner har svårt att uppnå (se exempelvis jämförelse i avsnitt 3.4). På Esplanad var exempelvis drygt 60 procent av besökarna under 2021 flickor.

Besöksstatistik visar vidare att mötesplatsen är som mest besökt mellan klockan 12.00 - 18.00, men att det därefter minskar betydligt fram till 21.00. Detta är en utmaning som även de andra mötesplatserna, Hörnet och Gribbygård, har.

Brukarundersökningar visar nöjdheten med mötesplatserna är god. Drygt 80 procent angav exempelvis 8-10 på en 10-gradigskalla när de tillfrågades hur nöjda de var med Esplanads utbud av aktiviteter och saker att göra. Höga andelar uppgav även att de känner sig trygga och väl bemötta.

Verksamheterna har identifierat ett antal framgångsfaktorer:

Framgångsfaktorer	
Trygghet (ex. ljusa ytor och ett gott bemötande)	Tydligt värdegrundsarbete, inkl. HBTQI-certifiering av verksamheter och bemötandepolicys
Att alltid ha öppet som kommunicerat	Att unga skapar sina egna aktiviteter, för sig själva och andra
Att unga talar positivt om platserna för andra unga	Personalens kompetens och coachande förhållningssätt gentemot besökarna
Fokus på aktiviteter som tilltalar breda målgrupper och inte enbart traditionella killaktiviteter	Centrala placeringar
Samarbete internt och externt, med ex. föreningar	Indelningen i "snäva" ålderskategorier (dvs. att Hörnet och Gribbygård ex. endast är öppet för högstadiungdomar)

Verksamheterna har också identifierat ett antal gemensamma utmaningar:

- Att nå en bredare grupp av besökare samt att i större utsträckning nå ut till målgrupperna, så att de förstår syftet och vilka möjligheter som erbjuds.
- Att komma igång med, och prioritera resurser till, den digitala verksamheten. Den digitala kompetensen hos medarbetarna behöver också säkerställas, för att arbetet ska bli hållbart över tid.
- Ökad delaktighet och inflytande hos ungdomarna.
- Få ungdomar stanna kvar eller besöka verksamheten senare på kvällen.

Det finns också specifika utmaningar för respektive mötesplats. Vid Esplanad kommer en stor andel av besökarna för att studera. Detta ligger i linje med de önskemål som

Täbys ungdomar framförde i studien Ung livsstil och möter på så vis ett behov. En utmaning är dock att få ungdomarna att ta del av det övriga utbudet och bli aktiva i att skapa sin egen fritid. Detta kan uppnås genom att arrangera flera aktiviteter parallellt och påvisa att det finns flera saker att göra.

Hörnets centrala placering innebär en stor potential att nå många i målgruppen. Lokalens storlek är dock en begränsande faktor, då den rymmer högst 40 ungdomar samtidigt. Hörnet har också en utmaning när det gäller att få ungdomar att stanna kvar eller besöka verksamheten senare på kvällen. Detta gäller även Gribbygård. Verksamheterna arbetar löpande med denna utmaning, bland annat genom att bredda verksamhetsutbudet och jobba mer med riktad verksamhet baserat på de ungas önskemål.

Gribbygårds lokal är inte lika centralt placerad som Esplanad och Hörnet, vilket påverkar möjligheterna att locka många besökare. Mötesplatsen har även mer begränsade öppettider, endast kvällar tre dagar i veckan. Detta innebär att personalen även arbetar inom andra verksamheter, vilket gör utvecklingsarbetet mer utmanande.

Utifrån utmaningarna finns ett antal gemensamma utvecklingsområden:

- Se över metoder och kanaler för kommunikation, för att nå fler. En del av detta kan vara att påvisa verksamheternas samhällsnytta och komma bort från gamla bilder av vad en mötesplats är och syftar till.
- Att fortsätta utveckla utbudet av nischade verksamheter.
- Se över dagar och tider för öppethållande och utreda behov, förutsättningar och konsekvenser av förändrade öppettider.

Träffpunkten och Torsdagsklubben

Mötesplats	Åldrar	Öppet 2021	Antal besök 2019	Antal besök 2020	Antal besök 2021	Nettokostnad 2021
Träffpunkten	21 och uppåt	Måndag	1 659	686	434	-501 tkr
Torsdagsklubben	15-25	Torsdag		Verksamhet ej startad	161	-259 tkr

Dessa öppna mötesplatser riktar sig till personer med funktionsnedsättning; Träffpunkten till personer 21 år och uppåt medan Torsdagsklubbens målgrupp är personer 15 till 25 år.

Vid Träffpunkten erbjuds en bestämd aktivitet per tillfälle som leds av personal. Exempel på aktiviteter är musikgympa, teaterkväll, högläsning, discokväll och allsång. Torsdagsklubbens innehåll för kvällen bestäms tillsammans med ungdomarna. Verksamheten erbjuder också riktade aktiviteter som ungdomarna behöver anmäla sig till och som pågår en bestämd tidsperiod.

Flera av de identifierade framgångsfaktorerna är desamma som lyftes i föregående avsnitt, däribland trygghet, att ha öppet som kommunicerat och personalens coachande förhållningssätt. Några ytterligare som lyfts är kontinuitet i personalgruppen och tydligt gentemot besökarna, när det gäller plan för aktiviteter och måltider.

En gemensam utmaning är att nå till målgruppen och deras anhöriga med information om vilken verksamhet som bedrivs och syftet med den. En översyn av kommunikations- och informationskanaler bör därför övervägas.

Träffpunkten har även identifierat följande utmaningar och utvecklingsområden:

- Vid lov och studiedagar har enhetens korttidstillsynsverksamhet (se s. 3.2.3) heldagstillsyn, vilket innebär att personalresurserna förläggs dagtid och det inte finns personal till Träffpunkten. Enheten bör utreda förutsättningarna för att, inom befintlig budgetram, utveckla verksamheten så att aktiviteter kan genomföras även under lov.
- Målgruppen efterfrågar ett utökat utbud av aktiviteter såsom matlagningsgrupper, dans och klubbkvällar. Detta skulle kunna uppnås genom ökad samverkan med närliggande kommuner.

Torsdagsklubben har identifierat följande utmaningar och utvecklingsområden:

- Att få de yngre i målgruppen (15 – 25 år) att besöka den öppna verksamheten. De behöver bland annat hjälp och stöd med att ta sig till verksamheten.
- Lokalens placering – den är svår att ta sig till för personer som inte är vana vid att åka kommunalt.
- Utökad samverkan med föreningslivet, bland annat gällande aktiviteter. Enheten bör även analysera huruvida verksamheten bör erbjuda en bestämd aktivitet vid varje tillfälle, likt Träffpunkten.

Ung fritid ingick under 2021 i ett projekt som kan möta vissa av utmaningarna. Projektet drivs av den ideella organisationen Passalen, som har utvecklat en metod som stöttar barn och unga med funktionsvariation till aktivitet inom den öppna fritidsverksamheten. Metoden bygger på samverkan där tre olika verksamheter – Passalen, kultur och fritid samt socialtjänsten – samverkar för att på olika sätt stötta

målgruppen till deltagande. Efter projektperioden ska kommunen ta ställning till om projektet ska permanenteras.

Öppen fredag

Verksamhet	Aldrar	Öppet 2021	Antal besök 2019	Antal besök 2020	Antal besök 2021	Nettokostnad 2021
Öppen fredag	13-21	Fredag	1 372	0	114	-242 tkr

Öppen fredag, som bedrivs i Tibble sportcentrum, erbjuder ungdomar mellan 13 till 21 år med eller utan funktionsnedsättning att pröva på olika typer av idrotter kostnadsfritt. Exempel på aktiviteter är musikjympa, innebandy, hinderbana, racketsporter och friidrott.

Framgångsfaktorer är lokalens centrala placering, det breda utbudet av aktiviteter, personalens kompetens samt samverkan med olika idrottsföreningar.

Följande utmaningar och utvecklingsområden har identifierats kopplat till verksamheten:

- Att nå flera i målgruppen och få dem att se verksamhetens möjligheter, så att de återkommer i större utsträckning.
- Fortsatt och utökad samverkan med idrottsföreningar.

Täby spelsällskap (TSS)

Verksamhet	Aldrar	Öppet 2021	Antal besök 2019	Antal besök 2020	Antal besök 2021	Nettokostnad 2021
Täby Spelsällskap	12-20	Tisdag och torsdag	960	823	1 130	-552 tkr

Täby spelsällskap är en öppen verksamhet med syfte att främja intresset för rollspel, brädspel, kortspel, lajv, figurspel, cosplay och liknande verksamhet. Målgruppen är ungdomar mellan 12-20 år och årligen arrangeras ett flertal aktiviteter tillsammans med deltagarna, såsom turneringar och lajv.

Täby spelsällskap har visat sig vara en stabil, välbesökt verksamhet över tid som är omtyckt av deltagarna. Verksamheten har identifierat ett antal framgångsfaktorer. Den nischade målgruppen ger deltagarna en känsla av gemenskap och sammanhang, oavsett ålder och bakgrund. Verksamheten jobbar även aktivt med att äldre deltagare visar vägen och introducerar yngre för spel och aktiviteter. Vidare är det deltagarna

själva som i hög grad planerar och genomför aktiviteterna, och därmed producerar sin egen fritid.

En utmaning är att verksamheten har utrymme att växa, men gör det långsamt. Tillväxten har försvårats av pandemin.

3.3.2 Inskriften fritidsverksamhet (fritidshem)

Verksamhet	Åldrar	Dagar öppet	Antal barn 2021	Nettokostnad 2021
Myran	10-13	Måndag till fredag	100	8 tkr
Hermelinen	10-13	Måndag till fredag	120	-586 tkr

Ung fritid har två fritidshem i sin regi, Myran och Hermelinen. Verksamheterna drivs på uppdrag av skolan och regleras därmed av skollag och läroplan. Fritidshemmen erbjuder omsorg för elever som bor och går i skola i Täby⁸.

Verksamheterna syftar till att stimulera elevernas utveckling, fördjupa deras kunskaper och erfarenheter samt att ge en social gemenskap och meningsfull fritid. Verksamheten utformas utifrån barnens intressen, behov och förutsättningar samt bygger på delaktighet.

Fritidshemmen har vuxit de senaste åren, bland annat på grund av att allt fler stannar kvar längre och högre upp i åldern. Närheten till skolan (95 procent av barnen är inskrivna i närmsta skola) i kombination med att verksamheten ändå bedrivs i separata lokaler, ses som en framgångsfaktor. Andra faktorer är utbildad personal som enbart arbetar med den fria tiden samt en god miljö som skapar förutsättningar för stimulerande verksamhet såväl inom- som utomhus.

Följande utmaningar och utvecklingsområden har identifierats:

- Lokalernas storlek. När elevantalet är som störst upplevs inte alltid lokalerna som tillräckligt stora.
- De flesta i personalgruppen har delade tjänster. Det kan vara en utmaning att finna en balans mellan de olika uppdragen.
- Samverkan och kommunikation med respektive närliggande skola kan fortsätta att utvecklas. Det handlar framförallt om kontaktvägar och informationsbyte.

⁸ Under helgfria vardagar är omsorgen huvudsakligen eftermiddagstid och tidig kväll. Under studiedagar och lov erbjuds omsorg hela dagar.

- Samverkan med föreningar och näringsliv kan utvecklas, framförallt gällande planering av aktiviteter.
- I lokalerna för Myrans fritidshem bedrivs utöver fritidshemsverksamheten högstadiesamverksamhet vissa kvällar. Det är en utmaning att anpassa lokalerna efter de två olika typerna av målgrupper.

3.3.3 Korttidstillsyn

Verksamhet	Aldrar	Dagar öppet	Antal inskrivna 2021	Nettokostnad 2021
Oasen	13-21	Måndag till fredag	24	1 212 tkr

Oasen är en LSS-verksamhet som, utifrån myndighetsbeslut, erbjuder tillsyn efter skoltid samt heldagstillsyn på studiedagar och lov för barn och unga, 13-21 år, som går i särskolan. Ungdomarna har en lindrig till måttlig intellektuell funktionsnedsättning samt andra funktionsvariationer där någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättningsdiagnos (NPF-diagnos) är vanligast.

Verksamheten erbjuder gemensamma aktiviteter, men det finns också tid att hitta på egna saker såsom att spela spel, sjunga, olika rörelselekar eller bara vara ensam eller ta det lugnt tillsammans med andra.

Oasen har, liksom den inskrivna fritidsverksamheten, vuxit de senaste åren. Framgångsfaktorer bedöms vara ett systematiskt arbete utifrån LSS bärande principer⁹, barnkonventionen och Ung fritids värdegrund. Vidare ses lokalen utformning och placering som framgångsfaktorer liksom verksamhetens samarbete med kulturskola och bibliotek.

Verksamheten har identifierat följande utmaningar och utvecklingsområden:

- Verksamhetens tillväxt innebär en process när det gäller att lära känna varandra, verksamhetens rutiner och lokalerna.
- Ungdomarna kommer och åker hem vid olika tider efter skoltid, vilket innebär en logistisk utmaning och att inte alla kan delta i gemensamma aktiviteter.
- Kompetensutveckling gällande framförallt verbal kommunikation, bildstöd och tecken som stöd. Utbildningsinsatser har påbörjats, men det tar tid att lära sig nya rutiner, både för personal och för ungdomar. Genom kompetensutveckling

⁹ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

ska det vidare säkerställas att personalen har en samsyn och ett gemensamt pedagogiskt förhållningssätt.

- Utökad samverkan med liknande verksamheter för kollegialt lärande, inspiration, goda exempel, med mera.
- Verksamheten kan se över förutsättningarna att genomföra gemensamma aktiviteter med andra kommuner med ungdomarna vid heldagstillsyn, som ett sätt att bredda ungdomarnas sociala nätverk.

3.3.4 Övrig verksamhet

Nattvandring

Täby kommun utvecklade under 2020 en föreningsmodell, som går ut på att låta föreningar nattvandra i utbyte mot viss ersättning¹⁰. Nattvandringar genomförs fredag- och lördagskvällar under mars till december, med vissa undantag. Modellen har visat sig framgångsrik och under 2022 är 12 föreningar engagerade. Utöver den föreningskopplade vandringen är andra frivilliga vuxna välkomna att delta.

Modellen säkerställer att kommunen har vuxna ute på fredagar och lördagar. Framgångsfaktorer bedöms vara utsättningen, där information delges om hur och varför nattvandringen sker samt aktuella platser och händelser, samverkan med kommunvakterna samt att goda kontaktvägar har etablerats med föreningarna.

Följande utmaningar och utvecklingsområden har identifierats:

- Att få frivilliga, utöver föreningskopplade, att nattvandra.
- Att möjliggöra förlängning av nattvandringen vid behov, såsom större helger då många unga rör sig ute i kommunen.
- Utredda förutsättningarna att inrätta en meddelandegrupp för personer som nattvandrar (även fritidspersonal, kommunvakter, fältare). En sådan skulle understödja kommunikation kring lägesbilden.

Lägerverksamheten

Ung fritid bedriver lägerverksamhet under framförallt sommaren. Sommaren 2021 genomfördes åtta läger för drygt 100 barn och unga. Exempel på läger är fiskeläger, skaparläger, musikkollo och kanotläger. Ledare är enhetens fritidsledare vars kompetenser används i respektive verksamhet.

¹⁰ För närvarande 10 tkr utifrån beslut i kultur- och fritidsnämnden.

En utmaning är att genomföra läger samtidigt som enheten bedriver personalintensiv inskriven verksamhet.

Summercrew

Ung fritid erbjuder sommartid aktiviteter på Täby torg under konceptet Summercrew. Aktiviteterna genomförs i samarbete med föreningar och näringsliv med fokus på kreativitet, hälsa och rörelse. Aktiviteterna kan omfatta skapandeverkstad, klättervägg, hinderbana med mera. Enheten beräknar att de i medeltal når drygt 100 besökare per dag. Väsentliga framgångsfaktorer bedöms vara den centrala placeringen och personalens spetskompetens.

Följande utmaningar och utvecklingsområden har identifierats:

- Verksamheten, och besöksantal, är starkt väderberoende.
- Det finns konkurrens med andra aktörer som vill nyttja torget.
- Att nå fler ungdomar, särskilt äldre. Samt att öka delaktigheten bland ungdomarna.
- Öka samverkan kring Summercrew – både med interna och externa aktörer. Detta för att se till att samtliga sommarlovsveckor fylls med verksamhet.

Discord – den digitala mötesplatsen

Discord är en digital plattform som fungerar som en digital mötesplats. På plattformen kan ungdomar interagera via text, röst och video och det finns möjlighet att organisera olika grupper efter behov. Ung fritid agerar moderator och styr behörigheter, för att säkerställa en trygg plats. Under våren 2022 finns det cirka 100 registrerade användare.

En utmaning är att avsätta tillräckligt mycket arbetsresurser parallellt som enheten driver de fysiska mötesplatserna.

Paraidrott

Ung fritid och Friskis & Svettis erbjuder varje tisdag unga och vuxna med funktionsvariation möjlighet till ett träningspass i Friskis & Svettis lokaler. Passet hålls av fritidsledare på Ung fritid. Verksamheten är populär, med omkring 30 deltagare per tillfälle.

Utöver samarbetet med Friskis & Svettis, är en framgångsfaktor relationen med ungdomarna samt att den som håller passet, fritidsledaren, har en god kännedom om målgruppen vilket skapar trygghet för deltagarna.

Följande utmaningar och utvecklingsområden har identifierats:

- Passen sker kvällstid, vilket ibland krockar med annan verksamhet.
- På sikt kan det finnas fördelar med att bedriva verksamheten i Ung fritids egna lokaler. Det skulle bland annat undvika beroende av en specifik aktör samt minska behovet av förflyttning av personal.

3.4 Samverkansgrupper

Ung fritid är involverad i många sammanhang och är den aktör i kultur och fritid som sitter i kommunövergripande grupper, som representant för hela verksamhetsområdet. Det rör sig om:

- Uppdrag Psykisk Hälsa – en satsning som kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm tillsammans genomför på området psykisk hälsa. Det övergripande syftet är att stödja och stärka utvecklingsarbetet på regional och lokal nivå.
- Gemensam Lokal Lägesbild (GLL) – en viktig del i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en kommun- och aktörsövergripande samsyn vad gäller brottslighet och trygghet i Täby kommun samt Stockholmsregionen. Syftet med GLL, som sammanhålls av kommunens trygghets- och säkerhetsenhet, är att skapa förutsättningar för effektiva och väl avvägda åtgärder.
- Barn och unga i behov av särskilt stöd (BUS) – syftar till att tydliggöra ansvaret och att beskriva gemensamma utgångspunkter och samverkansstrukturer för att barn i behov av särskilt stöd ska få de insatser de behöver och har rätt till.
- Täby centrum – Samverkansgrupp – syftar till att genom gemensam lägesbild öka tryggheten för ungdomar i framförallt centrumområdet.

Deltagandet i forumen bedöms ge positiva effekter. Till exempel underlättar det ingången till andra verksamhetsområdet och de övergripande forumen skapar också goda förutsättningar för att kommunens olika delar tillsammans ska kunna göra ändamålsenliga insatser för Täbyborna.

En utmaning är att få delaktighet från hela kultur och fritid. Det finns risk att arbetet inte genomsyrar hela verksamhetsområdet, vilket minskar möjligheterna att få ut full potential av samverkansformerna.

3.5 Jämförande nyckeltal

På grund av begränsat utbud av nyckeltal inom området har Ung fritid genomfört en egen jämförelse med Vallentuna, Solna, Danderyd och Nacka. Jämförelsen har avgränsats till öppna mötesplatser, det vill säga ej inskriven verksamhet.

Tabell 4 - Jämförelse antal öppna mötesplatser och öppettider

	Täby	Vallentuna	Solna	Danderyd	Nacka ¹¹
Antal invånare 2021	73 955	34 246	84 187	32 803	108 234
Antal öppna mötesplatser	5 st.	2 st.	5 st.	2 st.	9 st.
En eller flera öppna under helger?	Ja ¹²	Ja	Ja	Ja	Ja
Antal åldersintervall	6 st. ¹³	1 st.	2 st.	2 st.	3 st. ¹⁴
Antal personal på öppna mötesplatser	11 st.	10 st.	25 st.	10 st.	24 st.
Kostnad fritidsgårdar, kr/inv (brutto)¹⁵	294	319	369	269	310
Antal besök 2021...					
Flickor	11 030	4 443	X	9 069	18 293
Pojkar	8 161	8 139	X	13 405	33 502
Annat	119	4	X	283	-
Totalt	19310	12 586	X	22 712	51 795

Vallentuna uppger att deras verksamheter har ett högt flöde vid öppning, för att sedan bli lugnare vid middagstid för att sedan öka igen. Kommunen ser inge större skillnad mellan åldrarna, förutom att de äldre (16 – 18 år) tenderar att stanna kvar senare än de

¹¹ Underlaget avser endast perioden mars till december 2021 (pga. upphandling som genomfördes i början av året)

¹² Avser Esplanad, som dock inte har personal på plats lördag och söndag.

¹³ De huvudsakliga intervallen är dock 13-16 och 16-21 år.

¹⁴ 8 av de 9 har dock samma målgrupp; 13-19 år.

¹⁵ Nyckeltal från SCB:s räkenskapssammandrag. Avser fritidsverksamhet som bedrivs för barn och ungdom vid fritidsgårdar eller motsvarande

yngre. Danderyd uppger att eftermiddagstiden är den mest välbesökta, följt efter helger.

Nackas organisation skiljer sig från övriga jämförda kommuner. De har valt att upphandla tre aktörer som bedriver fritidsgårdsverksamhet på uppdrag av kommunen. Kommunen har dessutom överenskommelse med en ideell förening som bedriver öppen mötesplats. Nacka uppger att besöksantalen fördelar sig olika mellan utförarna. Vissa anger att sena kvällar och helger är de mest besökta tiderna, medan andra anger att eftermiddagarna är mest populära.

Jämförelsen visar att det endast är Täby kommun som har en övervikt av flickor bland besökarna. Som tidigare angivits, bedöms detta vara resultatet av ett målmedvetet arbete inom Ung fritid. Jämförelsen visar vidare att samtliga jämförda kommuner har mötesplatser som är öppna under helger. I Täby är det endast Esplanad som har öppet under lördag och söndag, dock utan personal på plats.

Solna har ett relativt stort antal anställda i förhållande till kommunens befolkningensmängd. De uppger att en betydande majoritet endast arbetar 50 till 75 procent och att endast ett fåtal arbetar heltid. Detta skiljer sig från Ung fritid, där majoriteten av de tillsvidareanställda arbetar heltid.

Öppna mötesplatser för personer med funktionsnedsättning

En särskild jämförelse har gjorts avseende öppna mötesplatser för personer med funktionsnedsättning. Resultatet redovisas i tabellen nedan.

Tabell 5 – jämförande nyckeltal gällande öppna mötesplatser för personer med funktionsnedsättning

	Täby	Vallentuna	Solna	Danderyd	Nacka ¹⁶
Antal invånare 2021	73 955	34 246	84 187	32 803	108 234
Antal öppna mötesplatser	3 st.	-	1	-	-
En eller flera öppna under helger?	-	-	-	-	-
Antal åldersintervall	13-21 16-25 21- uppåt	-	10-15 15- uppåt	-	-
Antal personal på öppna mötesplatser	2	-	2	-	-
Antal besök 2021...	709	-	X	-	-
Flickor	309		X		
Pojkar	400		X		
Annat	-		X		
Totalt	709	-	X	-	-

Jämförelsen visar att det bara är Täby och Solna som har riktade verksamheter mot målgruppen med funktionsvariation.

3.6 Slutsatser – Verksamhetsanalys

Ung fritid bedriver ett utvecklat systematiskt arbete vilket, enligt verksamhetens bedömning, bidrar till att uppnå viktiga värden såsom trygga och jämställda mötesplatser. En utmaning är att påvisa det informella lärandet som verksamheten bidrar till.

¹⁶ Underlaget avser endast perioden mars till december 2021 (pga. upphandling som genomfördes i början av året)

Enheten arbetar löpande med att identifiera framgångsfaktorer, som bidrar till skapande av attraktiva och trygga verksamheter och andra uppsatta mål. Följande generella framgångsfaktorer har identifierats:

- Placering och utformning av lokaler
- Aktivt arbete med att bemöta besökare/deltagare på ett jämställt och inkluderande sätt
- Samverkan och samarbete inom kultur och fritid
- Kompetensutveckling av befintlig personal, genom bland annat kurser och deltagande i olika nätverk
- Brett utbud. Enheten strävar hela tiden efter att ha fokusaktiviteter som lockar en bred besöksgrupp. Vid samtliga verksamheter ska det alltid finnas minst tio saker att göra.

Enhetens öppna mötesplatser har många och nöjda besökare. Esplanad och Hörnet har även en noterbart jämn könsfördelning bland besökarna, något som de flesta kommuner har svårt att uppnå. För flera av verksamheterna är kommunikation en utmaning; att nå ut till berörda målgrupper med information om vilken verksamhet som bedrivs och syftet med den. En annan aspekt som lyfts av flera verksamheter är att se över om valda dagar och tider för öppethållande är de mest lämpliga. Mötesplatserna behöver även fortsätta att utveckla utbudet, bland annat gällande nischade/riktade verksamheter. Rekrytering av personal med fritidsledarutbildning är ytterligare en utmaning. Verksamheten behöver utveckla sätt att öka andelen kvalificerade sökande.

Den inskrivna fritidshemsverksamheten har vuxit de senaste åren. Framgångsfaktorer omfattar bland annat närheten till skolan och utbildad personal. Utmaningar framåt rör bland annat lokalernas storlek, samverkan med intilliggande skolor och att anpassa lokalerna till olika typer av verksamhet.

Även korttidstillsynsverksamheten Oasen växer. Logistiken avseende verksamheten efter skoltid är en utmaning, liksom kompetensutveckling. Verksamheten ska fortsätta att arbeta med dessa delar och bland annat se över förutsättningarna att genomföra gemensamma aktiviteter med andra kommuner vid heldagstillsyn.

Enheten har även en del övrig verksamhet och deltar i flera samverkansforum inom kommunen. Den övriga verksamheten består bland annat av sommarläger- och aktiviteter, Summercrew, utveckling av den digitala mötesplatsen Discord samt paraidrott i samverkan med Friskis & Svettis.

Den jämförelse Ung fritid gjort med ett urval kommuner (avsnitt 3.4) visar bland annat att det bara är Täby som har en övervikt av flickor bland besökarna, vilket ligger i linje med enhetens ambition. Jämförelsen visar också att samtliga jämförda kommuner har mötesplatser som är öppna under helger. I Täby är det endast Esplanad som har öppet under lördag och söndag, dock utan personal på plats. Vissa av de jämförda kommunerna anger att just helgerna är populära besökstider bland ungdomarna.

Förslag på framtida insatser:

- Utveckla sätt att öka andelen kvalificerade sökande till utannonserade tjänster.
- Se över metoder och kanaler för kommunikation, för att nå fler.
- Fortsatt utveckling av nischade verksamheter.
- Att komma igång med, och prioritera resurser till, den digitala verksamheten. Kopplat till detta behöver den digitala kompetensen hos medarbetarna säkerställas, för att arbetet ska bli hållbart över tid.
- Se över förutsättningarna för Oasen att genomföra gemensamma aktiviteter med andra kommuner vid heldagstillsyn.

Insatser som kräver vidare utredning eller beslut:

- Se över dagar och tider för öppethållande av de öppna verksamheterna och utreda behov, förutsättningar och konsekvenser av förändrade öppettider.
- Utredda förutsättningarna för att utveckla den öppna verksamheten för personer med funktionsvariation så att aktiviteter kan genomföras även under lov.